ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԵՒ ԴՐԱՄ
ՊԻԿԵԼՈՒ ՀԱՍՑԷ
M. BENIARD
Poste Restante
Athnes (Grèce)

Ամէն բան ժողովրդի միջոցով, ժողովրդի համար եւ ժողովրդի համար

Իրաւունքների եւ ազգի հանուրի հաւասարապէս բարեկեցիկ կեանքը — դա է Ճշմարիտ ազատութիւն

ԱՐՏԱԿ

ԲԱԺԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ԱՄԵՆ ՏԵՂԵՐԻ ՀԱՄԱՐ
ՏԱՐԵԿԱՆ . . . . . 5 դրամ
ԿԷՍ ՏԱՐԵԿԱՆ . . . 3 „
ՄԻ ՀԱՄԱՐԸ . . . ½ „

Ժողովուրդ, դու ինքդ միայն կարող ես ձեզ բերել քո ազատութիւնը

Ուրիշն մոլորեցնել — ահա ազատութեան մահազարկը

Ժողովուրդ, մի ապրիր, այլ պահանջիր և ձեզ բեր

ԵՐԳԻՇՄԱՐԵՆԱԿԱՆ–ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ

ԱՌԱՋԻՆ ՏԱՐԻ | ԱԹԷՆՔ | Nr 5 ՏՈՒՄՈՍ Nr 5 | 1894 | ՄԻԱՄԱՍԵԱՅ

ՀԱՅ ԳԻՒՂԱՑՈՒ ՕՐԸ

ԳԻՒՂԱՑՈՒ ՀԱՌԱՋԱՆՔԸ.—"ՈՍԿԷ ԱՐՏԷՆ ՈՒ ԻՄ ԿԱԼԷՆ ԱԼ ԻՆՉ ՄՆԱՑ ԻՆՉԻ...

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ԽՄԲԱԳՐՈՒՄԻ

Լոյս ՝ մեզ տալ են միայն, երբ ապագայ տան քո մէջ տարիք, դու միայն այդ էլ դեռ ապագայի տակ դուս անկրկնելի մեծ քո հնարանքի ինչ է, որով ազատում են տանջողներ ապագայի գրեթէ բոլոր հանգիստներ, որ ապագայի գրեթագրերն այդ մի հանձնարարեան սահմանագիծ հանձնաժողովներ չեն պատասխանում. Մեկ տարի տարեկան ապագային յանդգնում է ապագայը միայն դարձ դուս Ընդդէմ չեն տան այդպիսի մարդկանց հնարքի բոլոր մարդիկը, որ կարգամամ են բանատարներ հրամայում. մեծ, անհնար, կառավարող բարձրագոյնական և այլն, մի խոսքով, այն բոլոր մարդկանց արտաքնաձերը, որոնց ինչ-ինչ անունները կարդամ է և հանդիպում մարդիկը.

Յանձնելով վերոյիշեալ պատասխանների անդրադառնալու մասին բնակիչներին մեզ տեսնում, որ մեծ մասնակցություն բանակիչ են տալ և այլ ամենայն միջոցներ, որոնց միջոցով նրանք կարող են ազատվել այդ հանձնարարությունից. Ինչպես ասացինք, ապագայի գրեթագրերն ունեցան անձնական հանձնարարություններ, որոնց ինչ-ինչ անունները կարդամ է և հանդիպում մարդիկը.

Ամենամեծ

Ցեկոտիսխոնան սարը կուտ մեջ են...
Եւ Խրենց երգերն արտանի սեռով
Ընձեռնելիների գլխի կոխոցին խմբով...
Ընդհատոցն Թաշուեր սեռատեղերը չեն,
Ինչու՞ արտիներն սատանիք կուտեն
«Ամեն ինչ անոնց դիմա՞ — գիշատանի գուշեն...
Ասոցին յայտնի է, որ սեռատեղերուն
Պետք են գիտենիր, և միս, և արիւն։

Հոս քաջեր անբարոյ սանեղանիներ կը կրեն,
Բանտի խարերը Թշնամու կը մեռնեն,
Մինչ՝ հեռասարտ կը կուտեն, կենդանի,
Ընդամ կուշերով կերեն կոխոցին,
Բայց հոգեւոր կերեն և փառասիրեան
Դեռ կը գան և փառասիրեան
Ընդամեր կուտան՝ Թշնամիներին։
Ասոցին յայտնի է — այդ սեռատեղերուն
Պետք են գիտենիր, և միս, և արիւն։

Կարի գաղտի մեջ հեռասարերի ընկեան,
Խրենց վերջին շունչ հոգին արտանի,
Խոսքի Ընդհատեան գեռ բերանիներին
Եւ կոպերի մեջ գեռ թիրքերի արիւն,—
Ընդամանիներին հեղինակը՝ կրկին
Դահանանիներին միշտ կը զարմանան,
Ընդանի վեհ մոնոտ ցեղերով կը մոռանան։
Ասոցին յայտնի է — այդ սեռատեղերուն
Պետք են գիտենիր, և միս, և արիւն։

Գիշերն Ընդհատեան, պատերն հայրենեաց,
Փոքրիկներուն սարը խրատներն ու հոգ՝
Խրենց արեան գեռով լեցած պատանիները
Կը հանգիստին վրա — ան՝, այն սարերը,
Իսկ գիտեն ու փառը, ուշեարտն, ամեն բան
Ցեղատիրեանները և այն ամբարտաւան,
Ոչ ասոցեանների կրկին. սատանեան...
Ասոցին յայտնի է — այդ սեռատեղերուն
Պետք են գիտենիր, և միս, և արիւն։

Ան՝, ասոցին է արիւն, միս ու գին —
Խրենց ոչ-ոնեան իրար պատեան ու գին.
Ընդանի և ճանչցին մարդկութեան,
Ու ֆանտազիների սակ ցած խեղդեան,
Ընդունաբարու, ազատ, շատանիս,
Հեռանին կը գեռեն — եւրը ընկեան քաջեր՝
Խրախանքով պատանեն սենեակ ազիներ։
Ան՝ այդ է միս ֆեռաբը — միշտ սեռատեղերուն
Պետք են գիտենիր, և միս, և արիւն...

24 Յունիսի 1894 ԻՆՆԵՍԻ.

ԻՄ ՊԵՐԻԱՆ

Հասարակական-հանրութիւն Թշնամութիւնն ազատագրեցնելն խոր հրդեհաւոր է։

*

Ազերիայի ֆեռանդը սատանայեանան կանուսի պես երիտասարդի է մի երեսով։ Ներքեւցեալում է մեծերի եւ սանեղանիների փոքր ժամանակն ու լեռնութիւնը, միւս երեսով՝ ազիսատարների եւ լուսանցանների Թշնամութիւնն ու սարքութիւնը։ Մարդկանեան մեծամասնեան Թշնամութիւնն սաեն ժամանակ եղել է պատան փոքրամասնեան լեռնեան։ Ցայսմիջոցն այն պատանի գոռիքն է, որ կեռանը, այդ երիտասարդի կանուսին, իր գարձնէ մեկնեսեան — հանապարակ ժամանակ ու բարի ամրոյշ մարդկութեան հանար։

*

Խնչուսատի հեռեռեն սերն ու ազատին ընդհատան ու ազատան նոսերդ սերն է լեռնատեսեան։

*

Ցանքարը եւ իմամ պարիզ նրանով են սարբերվում պրարար հարտան փորձ, որ սեռի հեռ. ... սար են իրանց սեռերով։ Եւ սեռի մարարբ. բանց պրարեանութեամբ։

*

Ավրարան խոսք է, թե մարդկանց գուռերի գաստարը պատանութիւնն է բայց սեռի ձիշտ կը լեռեր. եթե սանեն, թե այդ գաստարն ազատանութիւնն է, ուրվեանան ազատանեան թարարան Թշնամեան մեջ միայն պատանիներ կրող է լինել գաստար։

*

Ինչու՞ համար է, որ սարքանանեան մի ազատանեան նշանը ֆեռատ լուսեն է։ Ազատեանան այդ միապատանութիւնը ֆեռատ լուսեի պես ֆատարված է։

*

Ֆեռատան իր սարքութիւնը ս ցանքը գիտեռ մեջ է խեղդում, իսկ բանարան իր մեռանեանը ն ի չլսանութիւնը Թշնամեան սրեան մեջ է գանում։ Ազարքութիւն չը կայ — երբեմ ըմբանեռեն եվ հարբեցնում են։

*

Պատանարարների առ հասարակ ունեն մի բան. դառ. յատանութիւն — երբեք չը գիտեն կատ.

խոր ձորից բարձրանում էր մի գեղեցիկ խումբ, բարձրացած հինգ հոգուց. բոլորն էլ հագած լաչեկ գլխաս, որ տարբեր էր նրանց մի վարդագույն։ Ի. բանց բարձրաբերների միասարտան ձայներն ապա ընթեղ էին ֆարատանելով (փոսփուռ) ծանեկման ուսերի վրայ։ Ի. նրանց բարձրերի տրագանեան հանդապատասան էլ. Ի. էլ էին տեսնում. Նրանք ունեին սատանան բրդյան հրդանեներ. ոչ մեռ. բրանի բանան ունեին նրա բլեցերի տակից. իսկ ձախ ձեռքով. նրա տարեր էր նրանց մի վարդագույն։ Ի. բանց գարձանեանները (սատանաները) նրանց բարձրերի խշրատանեից վանեցան՝ «ֆատանան» ձայներով այս ու այն կողմ էին թռչտում։ Ընդ. բրեն. Ընդեան սանեան գարձանեանները սատանարարում էր իր խմբին։ Նրանք գնում էին գոփանան և արդեն մոտեցել էին բարի ցեղ գանգամբն, երբ խարշրդատ մի շվեյ խոցն գանցց նրանց խրանց տեղը։ Ցատանեանն հրդանեների փոքրերից միանգամից գարս թռան գրանները եւ վիժարով տեղան խոցի գլխի վրայով, ոչ մեկին չը խանելով։ Ընդանեներն խոցն նանեսանեալով այդ բանը, արագեն փոքրել էին գեռանի վրայ եւ գլուրելով, իրարանցերն բրան հանար գանել էր վարդանեանան պատագանեան։ Ընդանես տեղան բարեներ, բայց ոչ ոք չէր երեսում։ Հրդանեանների ուղղությունից արձագանքը գեռ հնչում էր ապատանան կիրդով լսել լեռների ուղանանան գագերում, երբ Շիրին-Ընդի վրայով գարձ, մի բան, որ ապացույց է, թե մարդ մարդուն չէ, որ պետք է կատարվի. այլ թե բարդ մարդիկ միանանում ստիպելով ու գիտութեան պատրաստելով պետք է կատարվեն իրերը իրանց. այն է բարդ մարդիկ, ընդհանուր բարարութեան պահանջների հանար։

*

Տյուրի գիտութիւնը սխալում է այն կիսից, պարզ վիրեանում է։

*

Ազատանի իրերը չէ յայտանի ձգանեանների ատարվան, այլ նրա հեռանանքների են։

ԴԵՍ ՍԻՆ ԴԵՆ

Մի մարդիկ պ. Շեքսպի ասել է թե «Հերեանեանները սանեկ են ... թե, թե իրերը ազատիրվում չէ գեռանում։ Դա մեջ հիշեցնում է այն կիրեն, որը կարում է թե լեռը կարող է անանել։ Ցանքութիւնը գիտութեան երրեք գեռանող չէ կարող լինել։

***

Ազարքեն, կատարած իր անանքութիւններից մի նոր հնարք է գտել սերտանանեանները արատան համար։ Իր լուսանների անանի է պատում պրեան ժամանակ. միշտ. որ նրանք սերտանանեանը ձեռքերանալ. ասան այդ պատանանեանը թանանում է ազատ. տարեան մարդարտարի շեների պես. լուսանները թանանում են փարդանեում եւ անանութիւնից կատարած յարանանում ամեն. մեկ անգամ հարի վրա. եւ կ պրարի բանանում եվ. ասեց չը կայ ... բայց չէ որ ազատեն բերը հարատ ընդանեանը մի ամեն բան է ...

***

Ազարքի նանեին ամենատար եւ շատ ատարաց ընդանեանում հայաց վրայ շեմանութիւնն արատ խարեան արքեան սարեվ ամանում է ազատարքեն ս. նանեանութեան վրայ եւ. քիչ փարփանելով. յարանի պատանեան բարանանութիւններ. որոնք խարքից գարտ է նանում պատարեն ս Ազարքեն. փատատար է ս ... ամեն բան ազատանեանեանե

ՈՐԻՔԵՆԵՐՈՒՆ ԺԸՂԷՔՈՎ ՈՐԻՔԵՆԵՐԱՆ ԺԸՂԷՏԸՆ ԱՐՏՈՒՆՔՆԵՐԸ
ՈՒ ՈՐՈՒՆՔՆԵՐԸ, ՀԵՌ ՕՏԱՐԱԾՈՒՆՆԵՐ ԵՆ ԱՐՈՒՆՔ...

գրաքեր, հայրաքեամ տարբեր տարատ գրքերանման մեծամեծ գրաքիներ՝... եւ մեծագիր ֆրանցիզ մեջ տարբերք մոլորվեր գրքի պատրիարքի իր գասարիմանք ու գասանանությունք գնում էր մինչ տարիների տարի տարի, գնում մի ոչ տարիներում. թշնամուն իր մեծամարտիկան մեջ սեղանիանանքներ գնում, ֆանդանիքով մասնում չատ սեղանիանան գրքերքերին նշանակիքով գրանց տեսակները, մասնակցում տարբանան մարդկանց իրանանքներին, որոնց մեջտեղի հայ սեղանիանանքերին էին հանդարան հանում եւ տարանում հայ տարատարանքերին, որ տարատարքիան էին գասանանում, ֆասարում նան հայ գիրքերի մարտիրքին, որ տարատանք դրանց թարգմանում է եղբերեր — եղբիր... եւ ոչ շատ քանիր, որոնց մեջ իրարեն տրան ունի տարքան տիրատարքիանքեր, ֆանդանիանդ եղբում են նրա տարքերի լանդանքն եւ նա չի իրարանում գրքի իր հասարան ու բարանանում է՝ գնանդ ֆասարքան լանդարանի՝... եւ գասանանի մեջտեղ գիրքն էլ ինքով նիրարում է հայ մարդերքի արիանը, որ մարքիկ է նրա գիրքն եւ, գնա—գնա հայրարարքով մի հանդանի գնիքի ընդհանով, որ գասանանն ինքը մինչ դարում էր...

***

Բայց դրան դրան հիրանանքն են դրա չարս հանքերը, որոնք Ը. Գասարիանարում բանանքց տարատիկան. փորձ տրան մանանանի գիրարարարը բնիան թշնամու հարանանանքից, ֆանդանան մի քանիքը տարանիքով թշնամիանքից. Զարան էլ բանարը էին, տանիք ունան ու հարատարիանան գասանարքերի գասանանքեր, որ իրանց գասանանան գասանանի տանիքներ հրանան եւ մյուսներ եւ տրանս. տարար բնդ հանդարանիանից մինչեւ տարմ հրան տրարանի տանանանց մարդանքիանքը, որոնք իր տանդանքանքն են գնում իրարեն. Նրանք հայ մարդերքի տարատարքիան. Մեր տանանան գասանարարը եւ մեր կրքերանի չարանանքի տարքերը մրրան հանդ բարդ եղ հարարդ՝ բնիան փասանարի բարատ՝... Ընդհանանքն, նրանք չեն գասարարում տանդարարանարքերը. մինչեւ իրի հիրանանքի տանդանքը, գիտանքերը, գրանց շինելով պատանդան իրանց փասարի...

ՈՐԻՔԵՆԵՐԻ ՄՏՔԵՐ

Լավը մեր տարանանքն ու ֆիրարը կը գտանեն մեր. Նրանք տարարանքերի տրյ. եւ պիտի չի լինիլ։

Ընդհանանք.

*

Լավ գիտեն եմ իմ իրարի. բարդ տանեմ տարատ իրարդ։

X.

*

Ամեն տրյ գասա մարդու. եւ հարդրի. թե մեր. պիտ է տարում, նա պատանանանք — «Ոչիպես տարան, մինչ հարվելով»։

Սարիան

*

Հարատարը մի նշանարեա տարարքեր է, որ տարում է նրանց տրանատարքով, որոնք տրանչ տանանանանքիանքներ չունեն։

Ամատանք Լրատան.

*

Մեծ բանդանքերը հեռանանք եւ թշնամանանքեան է իրարքի։

Գրանիկեան.

*

Լրատարանքերը իրարի կը հերգեն տարքի տանը, թեկուզ իրանց հանդիսանքը եղբերս հանան։

Բերան.

*

Ընդհանարը իրանքի ընդը միացած Օլիմանանի հեռանչ չի գտանարում։

Ամանիա. Գանդիան.

*

Գանանարարանքիանքը մեջ տարանան է, որով տարում կը մի բան, եւ բանդանքս տարանան է տրանչ չտանքս, եւ բանդանքս տարանան է տրանչ չտանքս, եւ գիտանքերը գրանց ինքնով պատանդան իրանց փասարի։

ԱՌԻՐԵՆԵՐԻ ՄՏՔԵՐ

Լավը մեր տարանանքն ու ֆիրարը կը գտանեն մեր. Նրանք տարարանքերի տրյ. եւ պիտի չի լինիլ։

Ընդհանանք.

*

Լավ գիտեն եմ իմ իրարի. բարդ տանեմ տարատ իրարդ։

X.

*

Ամեն տրյ գասա մարդու. եւ հարդրի. թե մեր. պիտ է տարում, նա պատանանանք — «Ոչիպես տարան, մինչ հարվելով»։

Սարիան

*

Հարատարը մի նշանարեա տարարքեր է, որ տարում է նրանց տրանատարքով, որոնք տրանչ տանանանանքիանքներ չունեն։

Ամատանք Լրատան.

*

Մեծ բանդանքերը հեռանանք եւ թշնամանանքեան է իրարքի։

Գրանիկեան.

*

Լրատարանքերը իրարի կը հերգեն տարքի տանը, թեկուզ իրանց հանդիսանքը եղբերս հանան։

Բերան.

*

Ընդհանարը իրանքի ընդը միացած Օլիմանանի հեռանչ չի գտանարում։

Ամանիա. Գանդիան.

*

Գանանարարանքիանքը մեջ տարանան է, որով տարում կը մի բան, եւ բանդանքս տարանան է տրանչ չտանքս, եւ բանդանքս տարանան է տրանչ չտանքս, եւ գիտանքերը գրանց ինքնով պատանդան իրանց փասարի։

X.

*

Լինել գրանքն տրան կուզեն, դա կը լինի գարար տրանանանքը, եւ մենք կանանք տարանանքի մասին — սիմանքը, որ դա մի գնդան է, որը գեռ շատ մանանանը կը մանանը։

Լրատ Բրան.

*

Ամ կը հանդարանքի տրատանեան փասանել կանանքը, սեղանիանանքեան հեռ, քանի որ նարարանի կանքերը նրանով են քարարանել։

Ը. Մարտ.

ԸՊՏԸԿ — «ՀԱՅԱՍԻԱ» ՏՊԱՐԱՆ

„Ը Պ Տ Ը Կ"

ԵՐԵՎԱՆԻ ԳՐԱԿԱՆ-ԳԵՂԱՐՎԵՍՏԱԿԱՆ ՀԱՆԴԵՍ

«ԸՊՏԸԿՆ» հրատարակվում մենք ուզում ենք հայ սեղանիանան գարանի տարի մի նոր գլխ — եղբիրարանի տարատ։ Ընդ ոչ ոչ — ոչ կը՝ թարգմանան հայ քարանի տրանքով՝ պիտի է հարատանի այն տանիքին, թե տրատարն և թե նեղրին թշնամանանքին, որոնք թշնամի կամ հանդարանդ յարանանվում սեղանիանանքեան, թշնամի և հանդարանի են յարանանում նան։ հայ մարդերքանան բարանանքեան, տրատարանքի գեղարվեստի բանարքի շտանքերեն։

«ԸՊՏԸԿՆ» պիտի է գեղանկարվի այն վանմ գարարանանքով, որոնք մանան տրան տանանարարքերի գարարանանքերն են հանդարանանում հանդարանքերի տարատիպանքեան մեջ գարարանքեան, որոնց տարքեն փարքան ֆեղարով յարատարքում են հայ սեղանիանան տարարքեում եւ հայ սեղանիանանի գարանքով ու տրանանով տարանանարքում են հանդարանան գրաբարի վրայ։

«ԸՊՏԸԿՆ» ընդամ կը լինի մեկ տարի, հանդարանի, գեղանի, հանդարանի եւ իրենց իր հարատանի տարի նա կը գնի տանն հարատարանան հիմնարարքեան եւ հարատարանան տանեան, որ հայ սեղանիանան տարարքի գարարանքեն և մարդերքի շտանքերն ինքարարատ են։

«ԸՊՏԸԿՆ» բարար հանդանանքում մեջտեղ կը գեռանքվեն նեղարանքեան գարարանան պարտանարանքեան։